
Kako javno legitimirati političke odluke: medijska komunikacija rizika na primjeru odlagališta opasnog otpada

BLANKA JERGOVIĆ*

Sažetak

Medijska komunikacija rizika čvrsto je uronjena u transfersku paradigmu komuniciranja. Usto, ovo preliminarno istraživanje potvrdilo je zaključke studija o potrebi prihvaćanja etičkog protokola o komuniciranju rizika, kako bi javnost u demokratskom procesu pregovaranja donijela konsenzus o neprihvatljivom ili prihvatljivom riziku. Ovdje donosimo rezultate analize napisa hrvatskih novina u prvoj polovini 2004. godine o opasnom otpadu jer do kraja ove godine sve županije u Hrvatskoj trebaju donijeti odluke o lokacijama za odlagališta otpada, a usto se, sklapanjem ugovora sa Slovenijom o NE Krško, Hrvatska obvezala da će preuzeti dio odgovornosti za zbrinjavanje srednje i niskoradioaktivnog otpada. Odabir mjesta odlagališta pretvorio se u političko pitanje *par excellence*, i odgovornost se povremeno prebacuje na javnost. Istraživanje je pokazalo da mediji (koji su za mnoge građane jedini izvor informacija o riziku koji to donosi) o tome ne izvještavaju tako da mogu ponuditi informaciju koja bi pripremila javnost za donošenje odluka o tom pitanju.

Ključne riječi: novine, rizik, odlučivanje, medijska komunikacija

Cilj i metode

Metodom analize sadržaja analizirano je 76 članaka o opasnom otpadu u razdoblju od 1. siječnja do 4. lipnja 2004. godine. Ukupno su analizirani tekstovi o opasnom otpadu u 16 različitih novina u Hrvatskoj (dnevni listovi, tjednici i mjesečnici). To su: *Vjesnik* (19 članaka), *Večernji list* (13), *Jutarnji list* (9), *Slobodna Dalmacija* (11), *Novi list* (10), *Glas Istre* (2), *Dnevnik* (1), *Glas Slavonije* (1), *Zadarski list* (1), *UNA terra* (2), *Glas Podravine i Prigorja* (1), *INA glasnik* (2), *Karlovački list* (1), *Karlovački tjednik* (1), *Međimurje* (1) i *Komunalni vjesnik* (1). Pristup analizi sadržaja je kontekstualan pa smo je kombinirali s metodom *case studies*, u okviru koje smo vodili i dva polustrukturirana intervjua.

* *Blanka Jergović*, diplomirana novinarka, doktorica politologije, urednica za znanost na Hrvatskom radiju.

Odlučili smo se za šest kategorija analize sadržaja. To su: žanr; citati; senzacionalizam; stav; informacije o riziku, o interesu, i o sigurnosti/opasnosti; alarmantnost u naslovu; i alarmantnost u paragrafima. Naime, namjeravali smo utvrditi prisutnost informacija o riziku, sigurnosti/opasnosti odlagališta opasnog otpada, te stručnu i znanstvenu argumentiranost medijskih napisa. Htjeli smo vidjeti koliko informacija građani dobivaju preko medija o opasnom otpadu, o riziku i sigurnosti/opasnosti od odlagališta, te koliko su kvalitetne te informacije, to jest, utvrditi kako su oni preko medija pripremljeni da bi mogli s izvjesnom dozom suverenosti sudjelovati u demokratskim procesima rasprave i odlučivanja.

Na drugoj razini ciljeva ovo je istraživanje pokušaj da se ustanovi uronjenost novinskog izvještavanja o opasnom otpadu u jednu od postojećih paradigmi znanstvene komunikacije.

Budući da nas je zanimala uloga medija u komuniciranju rizika, te izvještavaju li oni o tome alarmantno, žanr smo podijelili u samo tri kategorije. To su vijest, komentar i intervju, kod kojih smo analizirali i stav prepoznatljiv u općem tonu članka. Zanimalo nas je tko se i koliko citira, pa smo citate podijelili na one političara, aktivista zaštite prirode, stručne i ostale. Htjeli smo, među ostalim, vidjeti i koliko i kako se političari tim temama koriste da privuku pozornost javnosti na njihovu političku agendu. Kod korištenja znanstvene informacije zanimalo nas je pojednostavljuje li se ona ili se napuhava, tj. ima li senzacionalizma (kroz neslaganje naslova sa sadržajem i u opremi), te alarmantnosti u naslovima i paragrafima.

Kontekst

Komunikacija se općenito vrlo često tumači kao “transfer”, prijenos informacija od jednoga subjekta (ili skupine subjekata) prema drugom subjektu (ili skupini). Ona je uspostavljena kad se informacije, ideje ili znanja uspješno “transferiraju”. Model prijenosa informacija (izvor-stimulus-primatelj) dominantan je u proučavanju komunikacije znanstvenih sadržaja barem posljednjih šest desetljeća. On je doživio neka osvježenja (uključivanja više razina komunikacije i kompleksnije interakcije), ali bit se nije promijenila: komunikacija se odvija od jednoga (manje-više pretpostavljenoga) izvora prema primatelju. Tu se razvio i deficitarni model komuniciranja znanosti. Prema njemu javnosti nedostaju informacije o znanosti. Kritičari tog modela upozoravaju na to da imati informacije ne znači i razumjeti njihovo značenje i implikacije, te da takav “odozgo-prema-dolje” model nije dobar temelj za komunikaciju u njezinu pravom značenju koje uključuje i interakciju, pogotovo kad su posrijedi kompleksni sadržaji ili oni oko kojih ne postoji slaganje ni u samoj znanstvenoj zajednici. Drugi, kontekstualan model uzima u obzir osobine i potrebe publike. Glavna poruka toga pristupa jest to da su ljudi spremni prihvatiti one informacije koje odgovaraju njihovim vlastitim potrebama (Gregory/ Miller, 2000.: 89-90, 98-99). Time se napušta pojam “opće” publike, što nastavlja i model “laičke javnosti”. Laici u nekim situacijama (npr. kronične bolesti u obitelji ili osobno) stječu takozvanu “laičku ekspertizu”, određenu količinu znanja koja im omogućuje aktivnije sudjelovanje u komunikaciji. Konačno, razvio se i model “participacije javnosti” ili njezina izravnog sudjelovanja u raspravi i odlučivanju (Lewenstien, 2003.).

Naša teza jest da je komuniciranje znanja i znanosti u Hrvatskoj čvrsto uronjeno u deficitarni model (kao i u mnogim drugim zemljama), da postoje naznake kretanja prema kontekstualnom. Opasan otpad odabrali smo kao primjer analize jer se u njemu jasno isprepleću različiti interesi, a nas je osobito zanimalo povremeno prebacivanje legitimneta na laičku javnost, primjerice u situacijama kad pobunom lokalno stanovništvo utječe na ne/donošenje odluke o gradnji odlagališta ili spalionice.

Prema Zakonu o otpadu, opasan otpad je “svaki otpad koji sadržava tvari koje imaju neko od sljedećih svojstava: eksplozivnost, reaktivnost, zapaljivost, nadražljivost, štetnost, toksičnost, infektivnost, kancerogenost, mutagenost, teratogenost, ekotoksičnost, svojstvo oksidiranja, svojstvo nagrizanja i svojstvo otpuštanja otrovnih plinova kemijskom reakcijom ili biološkom razgradnjom. Komunalni, industrijski, ambalažni, građevni, električki i elektronički otpad i otpadna vozila svrstavaju se u opasni otpad ako imaju neko od svojstava opasnog otpada.” (čl. 4). Gospodarenje otpadom širok je pojam koji se kreće od razvrstavanja otpada u kućanstvima i njihova odlaganja na posebna mjesta, do recikliranja i iskorištavanja prerađenog otpada. Ono bitno pojeftinjuje odlaganje i može stvoriti veliki profit. Dakako, svrha gospodarenja otpadom jest zaštita zdravlja ljudi i prirode.

Nekoliko je elemenata koji su ključni za razumijevanje problema odabira odlagališta opasnog otpada. Najprije, Hrvatska se 2003. godine obvezala sklapanjem ugovora sa Slovenijom o NE Krško da će preuzeti dio odgovornosti za zbrinjavanje 50% srednje i niskoradioaktivnoga, te dekomisijskog otpada. Najviša je procjena da će takvog otpada biti 18.000 kubičnih metara (9.000 za nas). Predviđa se da će NE Krško raditi do 2023. godine i pitanje odlagališta dotad treba riješiti. Tri su moguća rješenja: da se grade dva odlagališta radioaktivnog otpada (U Sloveniji i u Hrvatskoj, što je iznimno skupo), da se gradi jedno odlagalište u Hrvatskoj ili u Sloveniji; ili da se otpad izvozi u treće zemlje (najčešće se spominje Rusija kao objektivna mogućnost). Istrošeno gorivo i visokoradioaktivan otpad vjerojatno će ići u regionalno odlagalište (predviđaju se jedno ili dva za cijelu Europu) pa se i to pitanje mora riješiti do zatvaranja nuklearke, ali budući da ne postoje uvjeti da se ono gradi u Hrvatskoj, to nije predmet ovoga rada.

Drugo, prema Zakonu o otpadu županije trebaju do kraja ove godine odrediti lokacije za odlagališta, što je postalo gorućim temom i zbog komunalnoga, a osobito zbog odlaganja opasnog otpada.

Osim toga, u posljednjih se nekoliko godina dogodilo nekoliko incidenata kao što su požar na odlagalištu Jakuševac ili pobune građana zbog nekontroliranoga gomilanja otpada na nelegalnim odlagalištima što je podiglo razinu osjetljivosti na taj problem.

Civilna svijest, obrazovanje i informiranost postali su ključnima za donošenje odluke o tome. Naime, tako vruć krumpir, kao što je odluka o odlagalištu ili spalionici, prebacuje se iz ruke u ruku, te često završava u rukama građana. Lokalne vlasti odugovlače s donošenjem odluke koja je uvijek nepopularna. Legitimitet se povremeno prebacuje na javnost koja svoju volju izražava prosvjedima i javnim okupljanjima, na kojima su, u pravilu, i predstavnici političkih stranaka koji tu nastoje privući pozornost na vlastite političke agende i pridobiti naklonost javnosti, svrstavajući se na njezinu stranu. Budući da su mediji najčešći izvor informacija o riziku, opasnosti ili sigurnosti, pitanje medijskog izvještavanja o tome postaje demokratskim pitanjem. Ono bi građanima trebalo

dati dovoljno potpunih, istinitih i znanstveno utemeljenih informacija da mogu o tome odlučivati, te da spriječe (zlo)uporabu njihova glasa za dobivanje političkih bodova ili privlačenje pozornosti na pojedine političke agende.

Rezultati

U analiziranom razdoblju o opasnom otpadu i problemu odlagališta najčešće su objavljivane informacije i izvještaji, njih 71%. Komentara je bilo 19%, a intervjuja 10%.

Rezultati analize stava nisu iznenadili. Stav se izražava u 58% članaka. U 42,1% članaka nema stava, kod 51,4% je negativan, a 6,5% članaka ima pozitivan stav. Velika većina izraženih stavova (ukupno od 58% članaka) – čak ih je 88,6% – negativnih.¹

Analiza citata objavljenih u novinskim tekstovima o opasnom otpadu u prvoj polovini 2004. godine pokazuje da se najčešće citiraju izvori koje smo svrstali pod ostalo, 33% (18 od ukupno 56 citata). Od toga se građani citiraju 15 puta (27%), mediji 2 puta, a jednom se citira potencijalni investitor u odlagalište na području Šibenika. Službeni izvori citiraju se 14 puta (25%), aktivisti 13 (23%), a stručni izvori samo 11 puta (18%) u 76 analiziranih članaka.²

Kakve informacije o potencijalnoj opasnosti od opasnog otpada i od odlagališta u njegovoj županiji čitatelj dobiva u našim novinama? Zanimale su nas tri vrste informacija. Najprije one o riziku, potom o ne/sigurnosti odlagališta i konačno one o poslovnim interesima u zbrinjavanju otpada, koji su u zalogu, i koji bi mimo stručnih ili znanstvenih mogli biti glavni argument za nešto, te stajati iza određenih komunikacijskih strategija. Na primjer, *Vjesnik* (10. siječnja 2004.) ovako analizira interese koji su u igri oko sanacije odlagališta Jakuševac: “Cijena odlaganja otpada je 331 kuna (plus PDV po toni), od čega po 25 kuna odlazi u fondove okolnih mjesta Jakuševca i Mićevca, kao naknada (...) No 281 kuna po svakoj toni ostaje na raspolaganju ZGOS-u, a to znači da će establišment bacanje otpada na deponij zagovarati kao metodu zbrinjavanja otpada sve dok mu bude zlatna koka (...) To više što je prvotna rata otplate (kredita koji je ZGOS dobio od Europske banke za obnovu i razvoj za sanaciju Jakuševca, op. B.J.) uvelike umanjena (...) Za otplatu glavnice trebat će prikupiti još tridesetak milijuna, a ostatak za kamatu od 5 posto (...).

Posao je na natječaju dobila belgijska tvrtka “Jan de Nul” (...) nekoliko tjedana nakon što je predsjednik Stjepan Mesić bio u Belgiji, “na sastanku s poslovnim ljudima” kako je to izjavila njegova tadašnja glasnogovornica (...).”³

¹ Ovo ujedno znači da je većina stavova izražena u izvještajima i informacijama, jer komentari predstavljaju osamo 10% analiziranih napisa.

² Izbor i zastupljenost različitih izvora informacija mogu biti dobar pokazatelj stupnja kontroliranosti vijesti. Jedna analiza vijesti objavljenih u dnevnicima *New York Times* i *The Washington Post* pokazala je da je većina njih izvučena iz situacija nad kojima političari imaju potpunu ili djelomičnu kontrolu. Analizom izvora informacija utvrđeno je da su oni najčešće bili takvi da su davali “kalkulirane poruke aktera uronjenih u situaciju” – čak u 90%; dok je samo 1% analiziranih vijesti bio baziran na reporterovoj vlastitoj analizi.

³ Jureša, R., *Završetak sanacije Jakuševca 2010. godine?* *Vjesnik*, 10. siječnja 2004., dodatak, 17.

U analiziranom razdoblju naše su novine u 76 članaka dale 17 informacija o takvom interesu kao i 50 informacija o sigurnosti odlagališta. Komunikacija rizika vrlo je ograničena: pronašli smo samo 6 informacija o riziku.

Senzacionalizam

Novine o problemu opasnog otpada i njegova odlagališta u prvoj polovini 2004. godine nisu izvještavale senzacionalistički, niti su (unatoč usamljenim primjerima) alarmirale čitatelje prenapuhanim naslovima. Nijednom nismo pronašli senzacionalizam u naslaganju naslova (ili opreme općenito) i sadržaja članka. Samo jedan naslov ističe informaciju koja u tekstu nije argumentirana. *Slobodna Dalmacija*, u izdanju od 28. svibnja 2004. godine, ovako naslovljava tekst: “Iza projekta stoji mafija koja želi ekstra profit”, citirajući jednoga županijskog vijećnika, i to u prilici kad ovaj s “nekoliko mjestana” pokušava doći do mjesta, što ga čuva policija i na kojemu se rade istražni radovi za gradnju županijskog odlagališta, u području Lečevice. *Slobodna Dalmacija* citira vijećnika i njegovu izjavu izvlači u naslov, bez argumenata za tvrdnju o “interesima mafije” ili bilo kakvih informacija (o kolikom je profitu riječ i slično) koje bi potkrijepile tu tvrdnju, što ocjenjujemo kao alarmiranje u naslovu.⁴

Alarmantnost u paragrafima pronašli smo u samo jednom članku u analiziranom vremenu. Riječ je o tekstu objavljenom u *Vjesniku*, 14. siječnja 2004., u kojemu se kaže kako je u dvorište Čistoće u Jakuševcu dovezeno “točno 349 boca raznoraznog otrova”, da bi se samo desetak redaka iza toga reklo da se još čeka analiza otpada.⁵

Istina o informaciji

U izvještavanju o riziku uz informaciju bi trebalo dati i istinu o informaciji. Kao primjer uzmimo spominjanje dioksina. Budući da je posrijedi stručni problem, zbog istinite informacije trebalo bi reći zašto je i u kojim količinama opasan. Informacije o dioksinu (koji se u analiziranim člancima spominje dva puta) samo su djelomične. Prvi put, u tekstu o zagrebačkoj spalionici Puto kaže se da su “razine dioksina u vrijeme rada spalionice katkad bile i do 13 puta veće od dopuštenoga” (*Vjesnik*, 14. siječnja 2004.). U drugom tekstu (*Glas Istre*, 11. veljače 2004.) dobivamo informaciju o tome da on nastaje spaljivanjem otpada, “osobito spojeva koji sadržavaju klor, jer pritom nastaju kancerogene tvari kao npr. dioksin i furani”. No, ni ovdje informacija nije potpuna jer se ne kaže u kojim količinama su te tvari kancerogene.

⁴ Kad govorimo o alarmantnome, dvije su razine koje treba uzeti u obzir. Svako argumentirano, brojkama potkrijepljeno izvještavanje o opasnom otpadu može biti alarmantno jer je to naša stvarnost. Hrvatska sada ima 126 službenih odlagališta, od kojih samo 8 ima dozvole, a samo 6 studije utjecaja na okoliš, i nepoznat (ali pretpostavlja se velik) broj ilegalnih odlagališta. Ne zna se točno, ali stručnjaci procjenjuju da je 500 t opasnog otpada raspršeno po čitavom području države i uglavnom se ne zbrinjava. Zbog toga je u ovoj analizi alarmantno ono izvještavanje koje prenapuhava informacije i ne dovodi ih u vezu.

⁵ U tekstu “Opasni otpad odbačen da bi Puto ponovno proradio”, *Vjesnik*, 14. siječnja 2004., 50.

Ni u jednom se od analiziranih članaka ne spominje rizik obolijevanja od raka niti se kaže koja je količina dioksina potrebna za nastanak te bolesti kod ljudi. Također se nigdje ne spominju ni službeni podaci o učestalosti obolijevanja od tumora u regijama o kojima je riječ u analiziranim člancima.

Politika

Kod odlagališta opasnog otpada (kao i otpada općenito) puno toga je u igri, pa tako i političke pozicije. To je pitanje na kojemu se prolazi ili pada, i na kojemu ne samo da se pozornost javnosti može, kako smo već rekli, fokusirati na političke agende, nego se stječe politička popularnost i kredibilitet. Tako se uz različite moguće lokacije za gradnju, i njihovo skidanje s popisa, vežu neka od najpoznatijih aktualnih političkih imena, ministara, pa i predsjednika. Političkim pritiskom (usmeno priopćenje, 14. lipnja 2004.) 1997. skinuti su s popisa mogućih lokacija za odlagalište opasnog otpada Psunj i Papuk, potom i Moslavačka gora. Konačno se i brisanje Trgovačke gore pripisuje u zasluge predsjednika republike (*Večernji list*, 14. svibnja 2004.).

Zaključak

Medijsko pokrivanje problema opasnog otpada i njegova odlagališta izdvaja tu temu kao relevantnu. O tome je u prvoj polovini 2004. godine objavljeno 76 novinskih napisa ili 3 i pol članaka tjedno (u 22 analizirana tjedna). Međutim, količina i potpunost informacija o ne/sigurnosti, kao i nedostatak informacija o potencijalnom riziku za zdravlje ljudi i za okoliš navode na zaključak o tome da naše novine ne pružaju dovoljno potpunih i razumljivih informacija na temelju kojih bi građani mogli zauzeti stav o opasnom otpadu i lokaciji za njegovo odlagalište.

Novine o tom problemu nisu izvještavale senzacionalistički. One ga nisu ni kreirale, na što upućuje relativno mali broj komentara (samo 19%). Međutim, istodobno relativno visok postotak izražavanja stavova, uglavnom negativnih (88,6% od svih izraženih), upućuje na njihovu aktivniju ulogu u održavanju te teme na dnevnom redu javnosti i politike. Na to upućuje i relativno visok postotak citiranja neslužbenih izvora, napose u kombinaciji s citiranjem aktivista zaštite prirode koji izražavaju uglavnom isključivo negativne stavove i podatke. Često korištenje neslužbenih izvora pokazatelj je aktivne uloge medija u stvaranju nekog slučaja, jer ono može upozoriti na neprovjerljivost, tj. preuveličavanje i alarmiranje javnosti i stvaranje panike (Friedman i dr., 1996.: 1-20). To može upozoriti i na izvjestan stupanj uzbunjivanja, i to ne kroz alarmantne naslove, nego u citiranosti. Najčešće se citiraju građani (27% svih citata), i to uglavnom u situacijama pobune protiv gradnje odlagališta ili spalionice, što s citiranošću aktivista koji upozoravaju na opasnosti (23%) čini 50% svih citata. Ostala polovina su službeni i stručni izvori, te mediji.⁶

⁶ Friedman i dr. (1996.) u studiji o medijskom izvještavanju o jabukama i alaru (afera u Americi iz 1989.) citiranost vežu uz alarmiranje javnosti, i zaključuju da zbog visoke citiranosti industrije proizvodnje jabuka (20% ukupno), koja je razuvjeravala javnost da djeca neće dobiti rak ako jedu jabuke, i male citiranosti onih koji su upozoravali na rizik, izvještavanje nije bilo uzbunjujuće.

Je li u izvještavanju o ovakvim pitanjima važno nuditi više informacija? Percepcija rizika vrlo je kompleksna i korelacija između količine znanja o nečemu i pozitivnog stava nije uvijek pozitivna. Laička publika ima “proširen rječnik rizika”. Za nju je informacija potpuna i razumijevanje u nekim slučajevima omogućeno tek kad zna koja je vrsta ljudi u pitanju, koje su individualne akcije da bi se rizik spriječio, koji je utjecaj na okoliš, kako će se to odraziti na promjenu kvalitete života ili možda politike zapošljavanja, čiji je interes u pitanju, tko kontrolira što i na temelju kojeg prava itd. (Hornig, u: Gregory/Miller, 2000.: 168). S druge strane, vrijednost znanstvene izjave o riziku često se pojednostavljuje i misli kako je problem neprihvatanja neke nove tehnologije jednostavno pitanje nedostatka informacija. Javnost bi, naime, bila jednako racionalna kao i znanstvenici kad bi samo znala činjenice. Odnos između znanosti i javnosti puno je kompleksniji, i znanstvena informacija nije uvijek dovoljna da se (često i iracionalan) strah javnosti nadvlada,⁷ nego čak može imati i suprotan efekt.⁸

Ipak, informacija je *conditio sine quae non* dobre komunikacije, i ona je u podlozi svih modela znanstvene komunikacije, od deficitarnoga, preko kontekstualnoga, do ekspertize laika i modela sudjelovanja javnosti (Lewenstien, 2003.).

Da bi se podigla kvaliteta novinskoga komuniciranja rizika, predlaže se prihvatanje etičkoga protokola, i u medijima i u stručnoj i znanstvenoj javnosti. On obvezuje znanstvenike na redovitu komunikaciju, one koji se bave odnosima s javnošću da uvijek uz informaciju kažu i čija je to informacija, a javnost da preuzme aktivnu ulogu u informiranju (obični ljudi s iskustvom življenja u određenim okolnostima, te “laički eksperti”) i o pregovaranju o riziku, kako bi se postigao demokratičniji pristup (Gregory/Miller, 2000.: 192-193). Dodali bismo tome i obvezu odgovornosti novinara da daje informacije prije nego što izražava stavove, da provjerava informaciju, te da u izvještavanju o događajima, problemima ili pojavama koje su u vezi sa znanošću i njezinom primjenom kredibilitet i argumente traži u znanstvenom znanju i ekspertizi.

Literatura

- Friedman, S.M./ Viliamil, K./ Suriano, R.A./ Egolf, B.P., 1996.: Alar and Apples: Newspapers, Risk, and Media Responsibility, *Public Understanding of Science*, 5: 1-20
- Gregory, J./ Miller, S., 2000.: *Science in Public*, Perseus Publishing, Cambridge, Massachusetts: 166-195
- Grgurinović, Ž., 2004.: Pounje bez otpada, *Večernji list* (Sisak), 14. svibnja, str. 13
- Hornig, S., 2000.: Reading Risk: Public Response to Print Media Accounts of Technological Risk. *Public Understanding of Science* 2, u: Gregory, J./ Miller, S., *Science in Public*, Perseus Publishing, Cambridge, Massachusetts
- Jureša, R., 2004.: Opasni otpad odbačen da bi Puto ponovno proradio, *Vjesnik*, 14. siječnja, 50
- Jureša, R., 2004.: Završetak sanacije Jakuševca 2010. godine? *Vjesnik*, 10. siječnja, dodatak, 17

⁷ Gregory/Miller, 2000.: to pokazuju analizom triju zanimljivih primjera komuniciranja rizika.

⁸ de Semir, V., 2000.: Scientific Journalism: Problems and Perspectives, *Internati. Microbiol*, 3: 125-128

- Lewenstien, B., 2003.: Models of Public Communication of Science and Technology, rad dostupan na: <http://communityrisks.cornell.edu/BackgroundMaterials/Lewenstien2003.pdf>
- Radošević, R., 2004.: Sadašnji deponiji trovači budućih naraštaja, *Glas Istre*, 11. veljače, 1-3
- De Semir, V., 2000.: Scientific Journalism: Problems and Perspectives, *Internati. Microbiol.*, 3: 125-128
- Vukorepa, L., 2004.: Iza projekta stoji mafija koja želi ekstra profit, *Slobodna Dalmacija*, 28. svibnja, 72
- Zakon o otpadu, Broj: 01-081-03-3117/2, Zagreb, 16. rujna 2003.

Blanka Jergović

*HOW TO LEGITIMIZE POLITICAL DECISIONS: THE MEDIA
COMMUNICATION OF RISKS REGARDING HAZARDOUS WASTE
DUMPS*

Summary

The media communication of risks is firmly rooted in the “transfer” paradigm of communication. Also, the preliminary research has confirmed the conclusions of the relevant studies that there is a need for adopting an ethics protocol on the communication of risks so that the public is able to reach a consensus on the nonacceptable or acceptable risks through a democratic process of negotiation. The article includes the results of an analysis of the articles on hazardous waste from Croatian papers in the first half of 2004, since all Croatian counties should decide on their waste dump location by the end of the year. Besides, the contract with Slovenia regarding the nuclear plant Krško obliges Croatia to keep its part of the bargain regarding the disposal of medium- and low-radioactive waste. The choice of the waste dump locations has turned into a political issue *par excellence* and the responsibility is occasionally shifted to the public. A research has shown that the media (for many citizens the sole source of information about the risks hazardous waste dumps entail) do not provide the information that would enable the public to make an informed decision on this issue.

Key words: newspapers, risk, decision-making, media communication

Mailing address: Hrvatski radio, Prisavlje bb, HR 10 000 Zagreb.
E-mail: blanka.jergovic@hrt.hr